

■ POSITION PAPER

DATUM: 31 oktober 2024

ONDERWERP: Wetsvoorstel herziening bedrag ineens

Het keuzerecht om op pensioendatum een bedrag ineens van maximaal 10% van het pensioenkapitaal uit te laten keren voorziet in de behoefte van (sommige) deelnemers in meer keuzevrijheid. Het bedrag ineens, een onderdeel van het pensioen akkoord, is een waardevolle aanvulling op het keuzepalet binnen pensioenregelingen voor deelnemers. De introductie van het bedrag ineens mag echter niet leiden tot welvaartsverlies voor deelnemers door het maken van verkeerde keuzes. Op dit punt ligt er een verantwoordelijkheid bij pensioenuitvoerders, maar ook bij de overheid.

Wij maken ons zorgen over de invulling en uitvoering van het flankerend overheidsbeleid en de benodigde toegespitste keuzebegeleiding, en zien een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare groepen die door opname van het bedrag ineens mogelijk voor onaangename verrassingen komen te staan. Hier gaat het onder andere om negatieve gevolgen op toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen. Flankerend overheidsbeleid zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit de ontwikkeling van een rekentool door de Belastingdienst waarmee inzichtelijk wordt gemaakt wat de gevolgen zijn van het bedrag ineens voor de toeslagen, fiscaliteit en Zvw-premies voor de individuele deelnemer. Een actieve rol van de regering en van alle betrokken (overheids-)instellingen is nodig om volledige/essentiële communicatie en begeleiding voor het bedrag ineens op te starten voor mensen die op het punt staan om met pensioen te gaan.

Tijdens het debat in de Tweede Kamer op 25 september jl. heeft de minister aangegeven dat het belangrijk is dat uitvoerders zich comfortabel voelen bij de definitieve inwerkingtredingsdatum van de Wet. De sector moet zich immers goed kunnen voorbereiden op dit moment en de bijbehorende communicatie aan deelnemers. Daarom zijn wij hier momenteel als sector met de minister over in gesprek.

- **1. Inleiding**

Het bedrag ineens voorziet in de behoefte van (sommige) deelnemers in meer keuzevrijheid. Dit wetsvoorstel vult deels één van de voorwaarden in het door sociale partners afgesloten Pensioenakkoord (uit 2019) in: Meer maatwerk rondom pensionering.

De inhoud van het wetsvoorstel herziening bedrag ineens is de uitkomst van intensief overleg van het kabinet met de pensioenuitvoerders, naar aanleiding van de motie-Oomen in de Eerste Kamer over een alternatieve variant voor de tweede nota van wijziging bij het toenmalige wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen. Dit heeft geleid tot een beter werkbaar uitvoering van het bedrag ineens. Dit laat onverlet dat de Pensioenfederatie een belangrijke kanttekening heeft bij dit wetsvoorstel.

2. Ambitie en beperkingen

Pensioenuitvoerders krijgen de plicht om deelnemers die gebruik willen maken van het bedrag ineens te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de fiscaliteit, toeslagen, Zvw-premies en inkomensafhankelijke regelingen.

De keuzebegeleidingsnorm uit de Pensioenwet is ook van toepassing op het bedrag ineens. Dat betekent dat van pensioenuitvoerders wordt gevraagd om deelnemers op adequate wijze te begeleiden bij het maken van hun keuzes binnen de pensioenregeling. Tegelijkertijd kennen pensioenuitvoerders niet de volledige financiële situatie van de deelnemer. Dat vraagt om aanvullende actie vanuit de overheid.

3. Flankerend overheidsbeleid

De Pensioenfederatie heeft al bij de internetconsultatie over het toenmalige wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen aangegeven dat flankerend overheidsbeleid bij het bedrag ineens van cruciaal belang is. Voor kwetsbare groepen moet inzichtelijk zijn wat de gevolgen zijn van de keuze voor het bedrag ineens voor de toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen op individueel niveau. Dat is essentieel om grote teleurstellingen en problemen achteraf te voorkomen. De keuze voor het bedrag ineens is namelijk een onomkeerbare keuze.

Wij maken ons zorgen over de invulling van het flankerend overheidsbeleid en de benodigde toegespitste keuzebegeleiding.

■

- I. De pensioenuitvoerders pleiten al lange tijd voor een rekentool door de Belastingdienst waarmee inzichtelijk wordt gemaakt wat de gevolgen zijn van het bedrag ineens voor de toeslagen, fiscaliteit en Zvw-premies.

Inmiddels hebben de Belastingdienst en het ministerie van SZW laten weten niet van plan te zijn een dergelijke tool te ontwikkelen. Voor toeslagen zijn er wel bestaande rekenhulpen van de Belastingdienst. Wij achten deze rekenhulpen niet geschikt voor het inzichtelijk krijgen van de gevolgen van het bedrag ineens voor de toeslagen in het jaar waarin het bedrag ineens wordt ontvangen of in het jaar daarna.

- II. De minister heeft in het debat van 25 september jl. toegezegd een stoplichtentool te ontwikkelen met het Nibud om inzicht te bieden in de kansen en mogelijkheden van bedrag ineens voor de individuele deelnemer. Echter benadrukte de minister ook dat de inzichten van deze tool inschattingen zijn en geen zekerheid kunnen bieden dat de keuze voor bedrag ineens risico's meebrengt. Of dit stoplichtenmodel ook "groen" kan zijn, is daarom nog maar de vraag volgens de minister. Daarmee zal deze tool waarschijnlijk hooguit een waarschuwende functie vervullen aan de hand van enkele algemene vragen. Dit stoplichtenmodel is een beperkt hulpmiddel en niet adequaat genoeg voor de keuzebegeleiding voor kwetsbare groepen.
- III. Ook wordt in de Nota naar aanleiding van het verslag gesproken over een 'gezamenlijk informatiepunt' waaraan gewerkt wordt met de Pensioenfederatie, het Verbond van Verzekeraars, de Belastingdienst, het Nibud, de Sociale Verzekeringsbank en betrokken ministeries. Dat wordt een website/flyer waar alle overheidsinformatie te vinden zal zijn die van belang kan zijn bij het bedrag ineens. Op zichzelf waarderen wij dat positief, maar dit informatiepunt is geen oplossing voor de financieel kwetsbare groepen die op tijd gewaarschuwd moeten worden voor de mogelijke nadelige financiële gevolgen bij opname van het bedrag ineens. De verstrekte informatie is niet op de persoon toegesneden.
- IV. In deze Nota wordt ook vaak verwezen naar een financieel adviseur voor de begeleiding van kwetsbare groepen die overwegen het bedrag ineens op te nemen. Gezien de kosten van financieel advies verwachten wij dat

- juist kwetsbare groepen geen gebruik kunnen/willen maken van een financieel adviseur.

Gezien het vooralsnog ontbreken van een adequaat flankerend overheidsbeleid en toegespitste keuzebegeleiding zien wij een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare groepen die door opname van het bedrag ineens voor onaangename verrassingen kunnen komen te staan.

Dit risico werd breed erkend in de Tweede Kamer. Dit leidde tot het amendement van lid Van Dijk (36154,12), dat verzocht het bedrag ineens uit te zonderen van het toetsingsinkomen op basis waarvan toeslagen worden toegekend. Deze werd echter verworpen na een QuickScan en appreciatie van de minister. Zodoende blijft het geschetste risico voor kwetsbare groepen bestaan en zijn onze zorgen hierover dus nog niet weggenomen.

4. Voldoende tijd voor fondsen en de deelnemer noodzakelijk

Om de deelnemer in het kader van de keuzebegeleiding in staat te stellen een passende keuze te maken op grond van alle benodigde informatie is noodzakelijk dat deze daar voldoende tijd voor krijgt.

De minister heeft de inwerkingtreding van bedrag ineens vooralsnog uitgesteld. Dit vloeit vooral voort uit wettelijke eisen voor communicatie. Mensen moeten tijdig worden geïnformeerd over keuzemogelijkheden om hun pensioen aan te vragen. Dit gebeurt in de praktijk 6 tot 9 maanden voor pensionering. Het spreekt voor zich dat deze communicatie zorgvuldig moet zijn en voldoende ruimte moet bieden om de gevolgen van keuzes te overzien.

De Pensioenfederatie begrijpt de wens van het kabinet om het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk in te voeren. Echter is het van belang dat er genoeg tijd is voor deelnemers om zich op de keuze voor bedrag ineens te kunnen oriënteren en hierin goed begeleid te worden. Ook de sector heeft voldoende tijd nodig om zich goed te kunnen voorbereiden op het moment van inwerkingtreding en de bijbehorende communicatie aan deelnemers. Aangezien de minister heeft aangegeven dat het belangrijk is dat uitvoerders zich comfortabel voelen bij de definitieve inwerkingtredingsdatum, zijn wij hierover met hem in gesprek. In dit verband is de sector overigens nog in afwachting van de lagere regelgeving, zodat de sector zich een goed beeld

- kan vormen van de benodigde voorbereidingen. Deze eerdere toezegging is nog niet gestand gedaan.

5. Conclusie

De introductie van het bedrag ineens mag niet leiden tot welvaartsverlies voor deelnemers door het maken van verkeerde keuzes. Op dit punt ligt er een verantwoordelijkheid bij pensioenuitvoerders, maar ook bij de overheid.

Wij maken ons echter zorgen over de invulling en uitvoering van het flankerend overheidsbeleid en toegespitste keuzebegeleiding en zien een groot risico ontstaan voor financieel kwetsbare groepen die door opname van het bedrag ineens voor onaangename verrassingen komen te staan. Dit gaat onder andere om negatieve gevolgen voor toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen. Een actieve rol van de regering en van alle betrokken (overheids) instellingen is nodig om volledige en essentiële communicatie en begeleiding voor het bedrag ineens op te starten voor mensen die op het punt staan om met pensioen te gaan.

Tijdens het debat in de Tweede Kamer op 25 september jl. heeft de minister aangegeven dat het belangrijk is dat uitvoerders zich comfortabel voelen bij de definitieve inwerkingtredingsdatum. De sector moet zich immers goed kunnen voorbereiden op dit moment en de bijbehorende communicatie aan deelnemers. De deelnemers hebben op hun beurt tijd nodig om hun keuze te kunnen maken. Wij zijn hier momenteel als sector met de minister over in gesprek.

Tot een nadere toelichting zijn wij vanzelfsprekend graag bereid. U kunt daartoe contact opnemen met Kirsten Wilkeshuis, manager public affairs bij de Pensioenfederatie via kirsten.wilkeshuis@pensioenfederatie.nl.